

Kakšen križ nam nalaga Jezus?

"Bog mi je naložil ta križ" ali "Bog mi je dal to trpljenje" se velikokrat sliši iz ust krščanskega vernika, ko gre za trpljenje oz. bolečino, ki zadeva človekovo telo. To mišljenje je globoko zakoreninjeno pri starejših in srednjih generacijah ljudi zahodnoevropskega krščanskega sveta. Predvsem kristjani, ki so že "osiveli", in tisti, ki imajo, recimo temu, nad petdeset let, so prežeti z miselnostjo in vero, da Bog nalaga človeku križ in trpljenje v obliki telesne bolezni ali bolečine. Za vsakršno obliko trpljenja, ki jih doleti, še posebno pa za bolezen, krivijo in se jezijo na Boga. K temu načinu razmišljanja in verovanja so prav gotovo pripomogli oznanjevalci evangelija, ki so jim v njihovi rani mladosti govorili o strogem Bogu (greh hudo kaznuje), o Bogu Sodniku, o trpečem Bogu ipd., obenem pa so bili ti, danes "stari ljudje", po večini deležni avtoritarne vzgoje, kar pomeni, da je njihovo obdobje odraščanja zaznamovalo nasilje in stroga, trda vzgoja tako doma kot v šoli in pri verouku. Vsi ti dejavniki, in še kakšnega bi lahko dodali, so poleg težkega povojnega časa, ko je bila prisotna revščina in borba za preživetje, pripomogli k temu, da imajo sedaj ti "ostareli" ljudje in njihovi sinovi ter hčere podobo o Bogu, ki daje trpljenje; ki je zelo strog; ki grešnika hudo kaznuje.

VEZ LAŽNEGA KRIŽA

Ali je Jezusov evangelij potemtakem zares vesela, odrešujoča novica ali je to zgolj utopija? Podoba o Bogu, ki človeku nalaga trpljenje, križ v obliki bolezni in bolečin, se vleče že stoletja. Že v srednjem veku, v obdobju sv. Frančiška, vidimo, da je prodirala med ljudstvo podoba križanega, trpečega Kristusa, ki je nadomestila vstalega in poveličanega v Božji slavi. V tem obdobju so se rodile tudi različne pobožnosti, kot sta igrani pasijon

in molitve križevega pota. Tako je podoba trpečega in križanega Boga vstopila v ospredje oz. v središče vernikovega življenja. Ta naj bi zrl v križanega Gospoda, razmišljal o njegovem in svojem trpljenju ter mu ga daroval. Še več, kot Simon iz Cirene naj bi mu pomagal nositi križ. Tako bi postal nekako soudeležen pri Gospodovem trpljenju in odrešenju, o katerem govori sv. Pavel (prim. Kol 1,24).

Vemo, da je srednji vek zajela kuga in mnoge druge bolezni, ogromno je bilo bolnikov in tedanja zdravstvena oskrba je

bila človeku bolj v pogubo kakor v korist, in posledično je krščansko Evropo zajelo hudo trpljenje in smrt, ki je morila na vsakem koraku. Prav tako so družbene razmere brez dvoma vplivale na podobo o Bogu, ki je vse to dopuščal.

Kot že rečeno, je miselnost, da Bog nalaga križe in trpljenje, še danes močno navzoča v "krščanski" Evropi. Vsako leto katoličani v postnem času, navadno ob petkih, po župnijah molimo po cerkvah pobožnost križevega pota. Ta besedila so namenjena ne le prebiranju, ampak tudi premišljevanju Gospodovega trpljenja. Mnogi molijo stare srednjeveške molitve, katerih besedila so na nekaterih mestih zelo nejasna, morda celo malo heretična.

Ker je poznavanje krščanskega nauka med verniki tudi danes sila ubogo, pri mnogih nastane problem razumevanja smisla Gospodovega trpljenja na pravi način, ko berejo besedila križevega pota, saj si zahtevno besedilo mnogi interpretirajo po svoje. Na primer pri peti postaji, ko Simon iz Cirene Jezusu pomaga nositi križ, ne pomeni, da je Simonova pomoč pomagala pri Jezusovem odrešenju človeštva, saj nič ne more pripomoči k njegovemu odrešitjskem delu. Dejstvo je, da je Bog suvereno in celostno odrešil človeka v osebi Jezusa Kristusa.

KRIŽEV POT IN MISTIČNA TRPLJENJA SVETNIKOV

Vrnimo se h križevemu potu. Pri križevem potu sv. Leonarda Portomavriškega beremo: *"Ti pa ves nepotrpežljiv bežiš pred križem, kar le moreš. Ali ne veš, da brez križa ne prideš v nebesa?"*¹ (...) in: *"Sprejmi prostovoljno vse težave, ki ti jih pošilja nebeški Oče."*²

Kako naj si ta dva stavka razlaga preprost nedeljski vernik, ki se ne pogloblja v resnice svoje vere? In ne pozabimo oz. ne zatiskajmo si oči pred dejstvom, da je tovrstnih kristjanov največ pri nedeljski sveti maši: preprostih in neukih, katerih znanje krščanske vere je na nižji ravni od sodobnega birmanca. Kakšno

podobo o Bogu naj si ob teh trditvah ustvari "preprost" vernik?

Vrnimo se k besedilu. Ali sem zares nepotrpežljiv, če bežim pred križem? O kakšnem križu pravzaprav govorimo? Ali ni v človeku nekaj naravnega, da se izogne trpljenju, če je le mogoče? Kaj z besedo "križ" misli sveti pisatelj? Najbrž trpljenje, a kakšno? Dejstvo je, da ne moremo enačiti vseh oblik trpljenja, ki nas doletijo, za odrešujoče oz. zveličavne. Daleč od tega. Na primer trpeti zaradi zasvojenosti z alkoholom ni križ, ki bi mi ga poslal nebeški Oče; trpeti zaradi bolečine, ki mi jo je prizadejal lasten oče ali mati s svojim odhodom, zavrnitvijo ali prijateljsko izdajo ali ljubljena oseba s prevaro ni križ, ki naj bi mi ga dal Oče; trpeti zaradi izkoriščanja in pohlepa voditeljev v državi ni križ, ki nam bi ga naložil Oče itd.

Mnogi mistiki so imeli dar trpljenja. Trpeli so ne le telesno, marveč tudi duševno in duhovno. Nekateri, kot npr. sv. Frančišek, so na sebi nosili Jezusove rane. Bog sam jim je osebno razodel, čemu to trpljenje. Pater Pij je celo sam prosil Jezusa, naj mu naloži trpljenje–križ. Sadova tega trpljenja pa sta bila kljub bolečinam vselej veselje in globok mir.

Kot katoliški verniki moramo ločiti zasebno (privatno) razodetje³ od javnega, ki je obvezen za naše verovanje. Javno razodetje je Sveto pismo in izročilo Cerkve (prim. KKC 8087). Privatna razodetja so bila razodeta določenim osebam in posameznikom za njihovo življenje, nekaterim pa celo določene spodbude za življenje celotnega Kristusovega občestva. V njih najdemo veliko dobrih spodbud in modrosti, predvsem, kako živeti krščansko življenje. Toda nikakor ne smemo mešati javnega in zasebnega razodetja. Nikakor ne smemo mešati edinstvene skrivnostne poklicanosti slehernega izmed nas. Npr. to, v kar je bil poklican pater Pij, ne velja zame. Vsak ima od Boga svojo edinstveno poklicanost, ki jo odkriva v odnosu z Bogom. Da bi bolje razumeli mistike, moramo biti ukoreninjeni v svetopisemskem nauku, svetopisemskem

razodetju, ki je vesela, dobra in odrešujoča novica za človeka.

TRPETI ZARADI LASTNIH GREHOV NI ISTO KAKOR TRPETI ZARADI KRISTUSA

Trpeti zaradi Kristusa, zaradi zvestobe Njemu, je povsem nekaj drugega kakor trpeti zaradi vztrajanja v grešnem življenju. Kristjani smo pozabili, da je greh tisti, ki prinaša bolezen, trpljenje, in to nikakor ni v Božji volji. Bolezen je posledica greha (prim. KKK 1505). Izvirni greh je torej prinesel v svet, v katerem živimo, trpljenje. Tako je upor, neposlušnost prvega človeka Bogu, prinesel tudi smrt. Trpljenje človeštva povzroča tudi moj osebni greh. Ta povzroča trpljenje meni samemu in ljudem, ki sem jih prizadel oz. jih vedno znova hote ali ne hote prizadenem. Trpljenje in "smrt sta stopila v svet po hudičevi nevoščljivosti", pravi Knjiga Modrosti (prim. Mdr 2,24).

Z drugimi besedami, po prvem grehu se je na svet zgrnilo trpljenje in smrt. Tega v Božjem prvotnem načrtu ni bilo, saj v 1. Mojzesovi knjigi vidimo, da je v rajskem vrtu vladala harmonija na vseh področjih.

Sv. Peter nas uči: "Kajti to, da kdo po krivici trpi, a bridkosti prenaša, ker se zaveda Boga, je hvalevredno (milost)." (1 Pt 2,19) Če kot kristjani trpimo po krivici in "zla ne vračamo z zlom, ampak blagoslovljamo ter odpuščamo krivičnejem" (prim. Lk 6,27–36; Rim 12,14; 1 Pt 3,9 itd.), tedaj je to trpljenje hvalevredno, je milost. Pomeni, da ga sprejmemo zaradi ljubezni do Boga in se ne maščujemo, pač pa Gospoda prosimo za milost – ljubezen do krivičnežev ter za ozdravljenje bolečine, ki nam jo krivica povzroča.

Sv. Peter nadaljuje: "Kakšen ugled bi imeli, če bi potrpežljivo prenašali kazen za to, za kar ste se pregrešili?" (1 Pt 2,20) Kot že rečeno, smo kristjani pozabili, da nam osebni grehi prinašajo raznovrstne bridkosti in trpljenje tudi v obliki telesnih bolezni. Omenimo samo psihosomatske bolezni, ki v precejšnji meri

izvirajo iz neodpuščanja. Sveto pismo pravi: "Vaši grehi odvrčajo srečo od vas" (Jer 5,25) in pa: "Vaše krivde so postale pregrade med vami in vašim Bogom, vaši grehi so zagnili njegovo obličje pred vami, da ne sliši." (prim. Iz 59,2) Greh torej odmika Božji blagoslov (srečo) iz našega življenja in povzroča trpljenje; je pregrada v odnosu med človekom in Bogom. Velik greh je kot nekakšen zid med Bogom in človekom. Odmakne ga le Božja odpuščajoča ljubezen, ko se "katoliški" grešnik in Bog srečata v zakramentu sprave.

"Je pa pred Bogom hvalevredno (milost), če delate dobro in če potrpežljivo prenašate bridkost. Saj ste bili vendar za to poklicani. Saj je tudi Kristus trpel za vas in vam zapustil zgled, da bi hodili po njegovih stopinjah, on, ki ni storil greha in ni bilo zvijače v njegovih ustih," pravi apostol Peter (1 Pt 2,20–22). Če delamo dobro in potrpežljivo prenašamo bridkost, ki ni sad storjenega greha oz. naše "ustne" zvijačnosti (npr. obrekovanje, lažno govorjenje, prekli-njanje ipd.), tedaj je to trpljenje pred Bogom hvalevredno.

ALI NAM OČE POŠILJA VSE TEŽAVE?

"Sprejmi prostovoljno vse težave, ki ti jih pošilja nebeški Oče," pravi sv. Leonard.

Ali nam nebeški Oče pošilja težave? Pod besedo "težave", o tem smo lahko prepričani, mnogo katoličanov razume bolezen ali telesno trpljenje. Če je temu tako, se lahko upravičeno vprašamo, kakšen Bog naj bi to bil. Tak, ki uživa ob človekovem trpljenju? Je morda sadist? Mnogo ljudi nosi v sebi podobo o sadističnem Bogu in med njimi je tudi nemalo krščenih. Bog dopušča težave, ni pa On njihov avtor.

Eddie Russell, katoliški oznanjevalec iz Avstralije, pravi takole: "Res je, če rečemo, da nas lahko vsaka oblika bolezni, slabosti ali pohabljenosti pripelje bližje Bogu zaradi naše velike potrebe. Vendar pa to ne pomeni, da jo moramo sprejeti kakor usodo in v njej živeti. Jezus ni mislil tega, ko je dejal: "Vzemite svoj križ in hodite za menoj." Ni učil,

da so slabost, bolezen in pohabljenost tako dobre za dušo ali da bi jih morali preprosto nositi kot križ. Tovrstni nesvetopisemski nauk je milijone ljudi za stoletja zvezal s svojim naukom o usodi, namesto da bi jih poučil o veri. Čas je, da je to lažno učenje strto enkrat za vselej. Vzeti nase svoj križ pomeni, da vzamete nase Evangelij, ne svojih slabosti in bolezni. Če sta slabost in bolezen za vas tako dobri, ne prosite zdravnika, naj vas ozdravi. Ne sprejemajte molitve za ozdravljenje, če je bolje ostati bolan; zakaj bi se oropali? Če to zveni brezsrčno, mi dovolite, naj se sklicujem na zdravo pamet. Predpostavljajmo, da ste šli k zdravniku, vedoč, da ima sredstvo, ki vam bo pomagalo, toda namesto tega vam je dejal: 'Ne bom vas ozdravil, ker sem prepričan, da je to dobro za vašo dušo; pojdite in potrpežljivo prenašajte bolezen.' Kaj bi si mislili o takšnem zdravniku? Ali si lahko predstavljate, kako bi se počutili, če bi ta zdravnik rekel isto o vašem bolnem otroku? Kako sploh moremo verjeti, da bi Jezus, Božji Zdravnik, mogel storiti nekaj tako brezsrčnega in okrutnega? V Svetem pismu ne morem najti nobenega podatka, ki bi podpiral takšno neverjetno naravnost, in vendar mnogi še naprej tako razmišljajo in ostajajo zvezani."⁵

Kakšno je pravzaprav sporočilo evangelija? Ne smemo spregledati dejstva, da je evangelij vesela in dobra novica za človeka. Vsaka evangeljska beseda, naj bo še tako zahtevna in "kruta", ima v svojem temelju dober, odrešilen namen za človeka. Jezusov evangelij prinaša človeku rešitev oz. življenje in ne trpljenja. Vendar pa evangelij govori tudi o "križu". O tem malo kasneje.

Če bomo še naprej oznanjali Boga, ki človeku daje trpljenje in križe v obliki bolezni, se ne nehajmo čuditi dejstvu, da vsakodnevno vse več ljudi zapuša Cerkev ali pa sedi na več "stolih"; tj. da obiskujejo nedeljsko mašo, obenem pa se zatekajo k alternativnim zdravitelcem, šamanom, gurujem in vzhodnim filozofijam, kjer iščejo mir in odrešenje, ki ga očitno ne dobijo v Kristusovi Cerkvi.

Poglejmo sedaj evangeljske odlomke, kjer Jezus govori o križu. Začnimo s prvim, Markovim evangelijem.

1. KRIŽ: PREITI OD RAZMIŠLJANJA "PO ČLOVEŠKO" K RAZMIŠLJANJU "PO BOŽJE"

Evangelist Marko nam poroča, da je Jezus na poti v vasi Cezareje Filipove vprašal svoje učence: "Kaj pravijo ljudje, kdo sem?" Odgovorili so: "Janez Krstnik; drugi: Elija; spet drugi: eden od prerokov." Nato pa je vprašal še svoje učence: "Kaj pa vi pravite, kdo sem?" Peter mu je odgovoril in rekel: "Ti si Mesija." (prim. Mr 8,27–29). Petru je v njegovem srcu Oče razodel, kdo je Jezus. Peter je izpovedal vero v Jezusa kot dolgo pričakovanega judovskega mesija, Odrešenika. Jezus je nato začel učencem govoriti, da bo moral kot Mesija veliko pretrpeti, da ga bodo judovski voditelji zavrgli in umorili ter da bo po treh dneh vstal (prim. Mr 8,31; Mt 16,21). To je bila trditev, ki je zrušila judovsko podobo o Mesiji. Judje, z apostoli na čelu, so namreč pričakovali veličastnega, mogočnega kralja – mesijo, ki bo prišel z vojsko v okupirano judovsko deželo in jo osvobodil izpod rimske okupacije – podobno kakor Mojzes, ko je osvobodil Izraelce egiptovske sužnosti.

Ker je imel Peter v globini svoje duše o Mesiji takšno podobo, je povsem razumljivo, da je začel Jezusu oporekati. Evangelist Matej pravi, da ga je vzel k sebi in ga začel grajati: "Bog ne daj, Gospod! To se ti nikakor ne sme zgoditi!" (Mt 16,22)

Morda mu je tudi očital: "Kaj pa govoriš, Jezus? Ne govori neumnosti!"

Peter je bil najbrž še vedno pod vtisom "junaka", ker je edini pravilno odgovoril na Jezusovo vprašanje o njegovi identiteti. V globini svoje duše se je prav gotovo ob Jezusovem odgovoru počutil zelo dobro, morda se je tudi malo 'napihnil', kljub temu da mu je Jezus rekel, da to spoznanje ni sad njegove globokoumnosti oz. inteligence, pač pa dar od zgoraj – razodetje Očeta (prim. Mt 16,17).

Vrnimo se nazaj k zgodbi. Po Petrovi graji se je Jezus obrnil in rekel oz. pograjal Petra: "Poberi se! Za meno, satan, ker ne misliš na to, kar je Božje, ampak na to, kar je človeško!" (Mr 8,33). Jezus, ki je malo pred tem blagroval Petra, ga sedaj ostro pograja. Z ostrimi besedami ga identificira s satanom. Zakaj? Ker satan pomeni sovražnik. Satan je nasprotnik, sovražnik Boga in Njegove besede. On je prvi, ki se je uprl Bogu. On je tisti, ki želi hoditi pred človekom, celo pred Bogom samim, če bi bilo mogoče, in mu kazati pot. Zato Jezus reče Petru, naj se "pobere" in gre "za njim". Tudi satanu v puščavi je rekel, potem ko ga je skušal, naj se "pobere" (Mt 4,10). Učenec je poklican, da sledi, da hodi za Učiteljem (Jezusom) in ne pred njim; poklican je, da ga

posluša, mu zaupa ter verjame na besedo. Tako tudi v našem primeru: če Jezus reče, da "bo moral trpeti, biti zavržen in umreti", je na učencu, da to besedo sprejme, ji veruje in se ji ne upira. Če ima težave s takojšnjim verovanjem, naj jo shrani v srce in o njej premišljuje kakor Marija (prim. Lk 2,19.51). Upiranje in oporekanje mu ne bo prineslo nobene koristi, temveč zgolj jezo, razočaranje in žalost.

Peter, ki je pred tem pod navdihom Svetega Duha že razmišljal "po Božje", ko je izpovedal vero, da je Jezus Mesija, je sedaj zopet zapadel v razmišljanje "po človeško" – po judovskih stoletnih predstavah oz. pričakovanjih o Mesiji. Da bi Mesija moral trpeti, je bilo nekaj nezaslišanega, pohujšljivega za judovske vernike.

Potem je "Jezus poklical k sebi množico skupaj z učenci in jim rekel: 'Če hoče kdo hoditi za menoj, naj se odpove sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj. Kdor namreč hoče rešiti svoje življenje, ga bo izgubil; kdor pa izgubi svoje življenje zaradi mene in zaradi evangelija, ga bo rešil.'" (Mr 8,34–35)

Jezus je želel sporočiti nov nauk ne le najožjim učencem, marveč vsem, ki so bili tedaj ob njem: "Če hočemo hoditi za njim, se moramo odpovedati sebi, vzeti svoj križ ter hoditi za njim. "Križ" v tem kontekstu, v kontekstu celotnega dogodka, več kot očitno pomeni "odpoved sebi". "Vzeti svoj križ" je odpovedati se svojemu človeškemu načinu razmišljanja o tem, kdo je oz. bi moral biti Mesija. "Vzeti svoj križ" je izgubiti svoje življenje zaradi Jezusa in evangelija; "vzeti križ" je vabilo, da stopimo na pot spreminjanja načina mišljenja, od človeškega k Božjemu. Ta proces pa je boleč, ker ruši naše človeške predstave o življenju, o Bogu, o smislu življenja ...zato je križ.

Če želimo "rešiti svoje življenje" s svojim človeškim – omejenim načinom razmišljanja, bomo življenje 'izgubili', pravi Jezus. To pomeni, da če ne bomo sprejeli Jezusa in njegovega evangelija, naše življenje ne bo tako polno in rodovitno, kakor bi lahko bilo. Če pa bomo 'izgubili svoje življenje' – tj. se odpovedali človeškemu načinu razmišljanja, sprejeli in verovali Božji besedi – 'Jezusu in njegovemu evangeliju', pa bomo življenje "rešili". Sprejeti Jezusa in Njegov evangelij, hoditi za Njim ter Vanj verovati, prinaša človeku polnost življenja in odrešenje, medtem ko trmasto vztrajanje v razmišljanju "po človeško", četudi smo že slišali veselo sporočila evangelija, prinaša izgubo življenja, ki se kaže npr. v životarjenju.

Naš "križ" je torej spremeniti način razmišljanja oz. mišljenja. Preiti od "mišljenja po človeško" k razmišljanju oz. mišljenju "po Božje". Ne nazadnje so Jezusove prve besede ob njegovem javnem delovanju: "Spreobrnite se in verujte evangeliju" (Mr 1,15). "Spreobrnjenje" ni le odvrnitev od greha, kesanje

in spreobrnjenje ter vrnitev k Bogu, ampak predvsem "spremeniti način mišljenja." To namreč pomeni grški izraz *metanoia*.

Vsi kristjani doživljamo v sebi boj med zaupanjem in dvomom v oznanjeno Božjo besedo. Na svoji poti krščanskega življenja doživljamo boj med razmišljanjem po človeško in zaupanjem Božji besedi. To je eden izmed "križev", ki ga daje Jezus. Naš um se mora popolnoma spremeniti, podrediti Božjemu – Božji besedi, ki ga želi preoblikovati, da bi razmišljali po Božje in ne posvetno, k čemur nas spodbuja tudi apostol Pavel: "Nikar se ne prilagajate temu svetu, ampak se tako preobražajte z obnovo svojega uma, da boste lahko razpoznavali, kaj hoče Bog, kaj je dobro, njemu všečno in popolno." (Rim 12,2) Poudariti moramo, da ta Jezusov "križ" vodi v vstajenje in ne v smrt. Kajti ko se človek neha upirati Bogu in njegovi besedi, ko jo sprejme in ji začne verovati, ko pusti Božji besedi, da prodira v njegov um in ga začne preoblikovati oz. spreminjati (način mišljenja), počasi spoznava in doživlja njeno moč, ki mu prinaša dobro spremembo, osvoboditev, odrešenje.

2. KRIŽ: JEZUSA IMETI RAJE KAKOR SVOJE BLIŽNJE

V Matejevem evangeliju beremo Jezusove besede: "Ne mislite, da sem prišel zato, da prinesem mir na zemljo; nisem prišel, da prinesem mir, ampak meč. Prišel sem, da ločim človeka od njegovega očeta, hčer od njene matere, snaho od njene tašče; in človekovi sovražniki bodo njegovi domači." (Mt 10,34–36).

Sv. Luka navaja podobno: "Prišel sem, da vržem ogenj na zemljo, in kako želim, da bi se že razplamtel! Moram pa prejeti krst in v kakšni stiski sem, dokler se to ne dopolni. Mislite, da sem prišel prinašat mir na zemljo? Ne, vam rečem, ampak razdeljenost." (Lk 12,49–51)

Jezus je torej prišel, da prinese meč, ki reže in ločuje, ter ogenj, ki očiščuje, topi, greje. Poudarja, da ni prišel zato, da prinese mir. Treba je pravilno razumeti te besede, kajti Jezus vendarle prinaša mir na zemljo.

V tem odlomku želi Jezus poudariti, da bodo zaradi njega nastajala trenja v medosebnih družinskih odnosih. Vedel je, da ga ne bodo vsi sprejeli. V zgodovini krščanstva imamo nemalo zgodb o ljudeh, ki so bili preganjani, zavrženi, celo umorjeni s strani svojih najbližjih, bližnjih sorodnikov, ker so sprejeli in verovali v Kristusa. Zgodovina torej potrjuje Jezusove besede.

Jezus ni prišel, da bi naredil razdor, ločitev v družini. To je delo sovražnika. On je tisti, ki ločuje, razdira (gr. *diabolos*). Kaj nam je Jezus hotel pravzaprav reči? Najprej, da je prišel zato, da bi ga vsak človek sprejel in postavil na prvo mesto v svojem življenju. Pred ženo, mater, moža, očeta, sina in hčer. Tukaj Jezus želi narediti ločitev, prerezati vezi v medosebnih družinskih odnosih, a na kakšen način in zakaj? Vstopiti želi v samo središče posameznikovega življenja. Postati želi najpomembnejša oseba v življenju slehernega posameznika. Njegov meč oz. rez ne pomeni, da nas želi fizično ločiti drug od drugega, marveč nasprotno. Želi nas osvoboditi napačne notranje bolestitve navezanosti na drugega; odvisnosti, posedovalnosti, zasvojenosti s človekom, posesivnosti ipd., ki se skrivajo pod pretvezo ljubezni. Vemo, da tega ni malo v naših družinah. Psihologi in terapevti se vsak dan srečujejo s posesivnimi mamami in partnerji, bolešno navezanimi partnerji, zasvojitvenimi in nezdravimi odvisnostmi v medosebnih človeških odnosih itd. Vemo, da takšni odnosi še zdaleč niso ljubezen. Kajti ljubezen je vedno v svobodi, pušča svobodo ljubljenu in je neločljivo povezana s spoštovanjem, ki nas osvobaja oz. varuje pred želje po posedovalnosti drugega.

Jezus hoče s svojim mečem prerezati vse napačno zgrajene vezi v naših medosebnih odnosih. Mnogi niso samo bolešno navezani npr. na svojega otroka ali partnerja, marveč ga tudi častijo kakor Boga, čeprav se tega ne zavedajo ali nočejo priznati. Ta oseba jim pomeni vse na svetu in brez nje ne bi (z)mogli več živeti. Brez nje bi se jim svet ustavil oz. se jim ustavi, ko do tega pride – izgubijo tla

pod nogami. Ta oseba je njihov rešitelj, še več, smisel življenja. Je sonce, okrog katerega se vrtil njihovo življenje. Patoloških motenj v medosebnih odnosih nikoli ni manjkalo, še najmanj pa danes.

Zato Jezus nadaljuje: *"Kdor ima rajši očeta ali mater kakor mene, ni mene vreden; in kdor ima rajši sina ali hčer kakor mene, ni mene vreden. Kdor ne sprejme svojega križa in ne hodi za menoj, ni mene vreden. Kdor najde svoje življenje, ga bo izgubil, in kdor izgubi svoje življenje zaradi mene, ga bo našel."*

Jezus je sila radikalen. Če imamo rajši svojega očeta, mater, sina, hčer kakor Njega, ga nismo vredni. Kako ostre so te besede! Zarežejo naravnost v srce. Zakaj nam Jezus to pravi? Ker je On Ljubezen. Dobro pozna naša srca, naše odnose ter naše slabosti. On je tisti, ki nas želi naučiti ljubiti na pravi način same sebe in naše najbližje, najdražje. Ljubiti njega nadvse je navsezadnje tudi prva zapoved. Prek ljubezni do Njega rastemo v pravi ljubezni do bližnjega. Bog ni narcis, egoist, ampak prava, resnična Ljubezen. Ko ga postavimo na prvo mesto v svojem življenju, nas začne očiščevati, osvobajati naše napačne ljubezni do bližnjega. Očiščuje nas našega egoizma, posesivnosti, odvisnosti, bolestitve navezanosti, ljubosumja, sumničenja ipd. zato, da bi prav in zares ljubili. Ljubiti Jezusa bolj kot npr. svojega moža ali ženo, sina ali hčer je "križ", ki nam ga nalaga. Vendar vidimo, da tudi ta "križ" vodi v vstajenje, v svobodo, v življenje in odrešenje. Bog ve, da je naša človeška ljubezen omejena, slabotna, velikokrat egoistična, zato prihaja z mečem, da bi vse napačne vezi, ki se nahajajo v naših medosebnih odnosih prerezal, prečiščeval, da bi se ljubili na pravilen način – kakor nas ljubi On. To je sporočilo Jezusovih besed.

Jezus nadaljuje: *"Kdor ne sprejme svojega križa in ne hodi za menoj, ni mene vreden."* "Sprejeti križ" v tem primeru pomeni ljubiti Jezusa bolj kakor svoje najbližje. Zakaj? Zato, da bi njih ljubili pristno in resnično – v svobodi in spoštovanju. Jezusov meč ločuje in reže, kot že rečeno, napačne oblike navezanosti v

medosebnih odnosih. Ko Jezus postane središče kristjanovega srca, izliva svojo ljubezen do bližnjega v srce svojega učenca in ljudi na pravi način združuje med seboj.

Kajti pristna ljubezen do bližnjega je le tedaj, ko drugemu pusti dihati in ko mu pusti svobodo; ko je v odnosu do drugega zastojna, brezpogojna in darovanska, ko ničesar ne pričakuje v zameno. Priti do tovrstne oblike ljubezni pa je seveda "križev pot" očiščevanja. Zato potrebujemo Jezusa na prvem mestu. Očiščevanje se dogaja v iskreni molitvi in pogostem prejemanju zakramentov, predvsem pri spovedi in evharistiji, kjer moramo Jezusu pustiti, da nam očišča naše srce, še posebej ko zadeva naša čustva in ljubezen do bližnjega.

Jezus nadaljuje: *"Kdor ne sprejme svojega križa in ne hodi za menoj, ni mene vreden. Kdor najde svoje življenje, ga bo izgubil, in kdor izgubi svoje življenje zaradi mene, ga bo našel."*

Še enkrat poudarimo: "Sprejeti svoj križ" pomeni ljubiti Jezusa bolj kakor svoje najbližje; postaviti ga na prvo mesto v svojem srcu. To, kakor v prejšnjem primeru, zopet pomeni "izgubiti svoje življenje" zaradi Jezusa – kar pa v samem bistvu pomeni: "Najti življenje!" Kajti Jezus nas ne želi ločiti od naših najbližjih, pač pa nas združiti na pravi način; da bi zares ljubili na pravi, čisti način – da bi ljubili kakor nas ljubi On: zastoj, brezpogojno in silovito.

3. KRIŽ: JEZUSA LJUBITI BOLJ KOT SAMEGA SEBE

Jezus se je na poti v Jeruzalem v nekem trenutku obrnil k množicam, ki so hodile za njim ter jim rekel: *"Če kdo pride k meni in ne sovraži svojega očeta, matere, žene, otrok, bratov, sester in celo svojega življenja, ne more biti moj učenec. Kdor ne nosi svojega križa in ne hodi za menoj, ne more biti moj učenec."* (Lk 14,26–27)

Tukaj evangelist uporabi še ostrejšo besedo, kakor jih beremo pri Mateju. "Če kdo ne sovraži", pravzaprav pomeni: 'Če kdo ne ljubi manj svojega očeta, matere ... (svojih bližnjih)

in celo svojega življenja ..., ne more biti moj učenec.'

Tukaj gre Jezus še korak dlje od tega, kar smo brali pri Mateju. Od svojega učenca zahteva, da ga ljubi bolj kot lastno življenje. Jezus ne skopari z zahtevami. Zakaj? Vedno ima dober, pozitiven razlog za to. Ne spreglejmo dejstva, da je vsaka še tako ostra in zahtevna Jezusova beseda v samem temelju dobra, vesela, lepa novica za nas.

Ljudje imamo velike težave z ljubeznijo do sebe. Marsikdo se nikakor ne more sprejeti. Na trgu je vse več ponudb lepotnih operacij, modnih dodatkov, ličil, ki se nam ponujajo kot pomoč pri "polepšanju" samega sebe; da bi bili drugemu in sebi bolj všeč. Dejstvo je, da jih ljudje uporabljamo ne le zato, da bi bili bolj všeč drugim, pač pa sebi – da bi se lažje sprejeli.

Ko vzljubimo Jezusa in ga začnemo ljubiti bolj kot lastno življenje, nas njegova ljubezen, izlita v nas, začne počasi spreminjati in nam pomaga k postopnemu sprejemanju samega sebe. Jezus želi v nas spremeniti pogled na nas same. Njegova ljubezen v nas spreminja pogled na samega sebe ter dviga oz. oživlja ljubezen do sebe – da bi se sprejeli in ljubili takšne, kakršni smo. Bog o nas pravi, da smo zanj *"ljubljeni, spoštovani in dragi v njegovih očeh"* (prim. Iz 43,4) in da smo *"dragoceni biser"* (prim. Mt 13,46). S prebivanjem v našem srcu želi Jezus odstraniti ovire, če so navzoče, da bi se ljubili in gledali nase kot na edinstven dragocen biser – da bi se spoštovali in ljubili.

Ljubiti Jezusa bolj kakor druge, še več, kakor samega sebe, je torej "križ", ki ga Jezus ponuja svojemu učencu, ki želi hoditi za njim. Namen tega "križa" je, da bi se prek ljubezni do Jezusa vzljubili ter sprejeli takšne, kakršni smo; da bi postali Bogu hvaležni in slavili svojega Stvarnika s psalmistovimi besedami: *"Zahvaljujem se ti, ker sem tako čudovito ustvarjen."* (Ps 139,14)

Jezus nato prek prilike spodbuja svoje učence, naj dobro premislijo, v kaj se spuščajo, ko se odločajo za hojo za njim. Jezus nikogar

ne sili, naj hodi za njim. Vsakemu pa ponuja svoje življenje – življenje, ki je pravo, resnično, večno. Na koncu priliko sklene z besedami: "Tako torej nobeden izmed vas, ki se ne odpove vsemu, kar ima, ne more biti moj učenec."

4. KRIŽ: "ODPOVEDATI SE NAVEZANOSTI NA MATERIALNE DOBRINE"

Odpovedati se navezanosti na vse materialno, ki ga imamo, je še en "križ", ki ga moramo sprejeti, vzeti nase ter ga nositi, če želimo biti Jezusovi učenci. Jezus želi, da bi bili notranje svobodni v odnosu do materialnih dobrin. One so ustvarjene za nas, da bi služile nam in ne mi njim. Jezus ne želi, da bi jim hlapčevali ter bili odvisni od njih. Naše srce se hitro naveže na materialno. Velikokrat nam to postane pomembnejše od samega človeka. Pretirana skrb za materialne dobrine nas velikokrat zaslepi, sili k pohlepu, požrešnosti in zapira srce za sočloveka v stiski in pomanjkanju. Jezusov učenec mora torej imeti srce osvobojeno navezanosti na "materialnost". To ne pomeni, da Jezusov učenec materialne dobrine, ki so Božji dar, zaničuje, prezira, zametuje, uničuje, ampak da jih uporablja za dobro; da jih je pripravljen deliti z drugimi ter se jim biti pripravljen tudi notranje odpovedati. Jezus želi, da bi bilo srce njegovega učenca svobodno in ne obremenjeno s skrbmi in kopičenjem materialnih dobrin.

Vidimo, da tudi ta "križ" ni neko breme, ki nam ga nalaga Jezus, pač pa jarem, ki je lahek. Za vsakega, ki je kakor koli navezan na katero koli materialno dobrino, je Jezusova beseda sprva težka, boleča in zahtevna, toda ko jo sprejme, ponotranji ter ji začne slediti, kmalu ugotovi, da ga pelje v notranjo svobodo in življenje.

Sv. Janez Vianney pravi: "Križ nosi tebe, ne nosiš ti križa."¹ V duhu teh besed še zadnjič poudarimo, da Jezusov "križ" vedno pelje njegovega učenca v odrešenje in življenje in ne nazadnje tudi v vstajenje.

Boštjan Hari

VIRI IN LITERATURA

Križev pot. 1998. Stična: Cistercijska opatija.

Russel, Eddie, 2003. *12 korakov k Božjemu ozdravljenju*. Ljubljana: Prophetes globalizacija, d. o. o. in Ignis Ministries International.

Sestra Emmanuel, 2013. *Zmagoslavje srca: Medjugorje v devetdesetih letih*. Ljubljana: Salve.

1. *Križev pot* (Stična: Cistercijska opatija, 1998), 22.
2. *Križev pot*, 25.
3. "Nekatere izmed njih je cerkvena oblast priznala. Vendar le-ta ne spadajo k zakladu vere. Njihova vloga ni "izboljšati" ali "dopolniti" dokončno Kristusovo razodetje, temveč pomagati, da bi v določeni dobi zgodovine polneje živeli iz njega. Ob vodstvu cerkvenega učiteljstva zna čut vernikov razločevati in sprejeti to, kar v teh razodetjih sestavlja pristen poziv Kristusa ali njegovih svetnikov, poziv, ki se obrača na Cerkev." (KKC 67.)
4. Prav tam, 25.
5. Eddie Russel, *12 korakov k Božjemu ozdravljenju* (Ljubljana: Prophetes globalizacija, d. o. o. in Ignis Ministries International, 2003), 22.
6. Sestra Emmanuel, *Zmagoslavje srca: Medjugorje v devetdesetih letih* (Ljubljana: Salve 2013), 217.